

Sygn. akt I Ca 205/15

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Włodzimierz Wójcicki
Sędziowie:	Joanna Rawa, Andrzej Kordowski
Protokolant:	Alicja Gładysiak

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2015 r. w Łomży

na rozprawie sprawy

z wniosku J. P.

z udziałem E. P.

o podział majątku

na skutek apelacji wnioskodawcy J. P. i uczestniczki E. P.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Zambrowie

z dnia 10 marca 2015 r., sygn. akt I Ns 232/12

postanawia :

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że :

a/ w pkt. I ppkt. 1 wymienioną tam kwotę 187.901 zł. (sto osiemdziesiąt siedem tysięcy dziewięćset jeden złotych) zastąpić kwotą 123.329,68 zł. (sto dwadzieścia trzy tysiące trzysta dwadzieścia dziewięć złotych i 68/100);

b/ w ppkt. 2 pominąć pkt. a;

c/ w pkt. II wymienioną tam kwotę 268.881,28 zł. (dwieście sześćdziesiąt osiem tysięcy osiemset osiemdziesiąt jeden złotych i 28/100) zastąpić kwotą 202.790,95 zł. (dwieście dwa tysiące siedemset dziewięćdziesiąt złotych i 95/100);

d/ w pkt. III wymienioną tam kwotę 134.440,64 zł. (sto trzydzieści cztery tysiące czterysta czterdzieści złotych i 64/100) zastąpić kwotą 101.395,48 zł. (sto jeden tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt pięć złotych i 48/100);

e/ w pkt. IV wymieniona tam kwotę 15.343 zł. (piętnaście tysięcy trzysta czterdzieści trzy złote) zastąpić kwota 64.571,32 zł. (sześćdziesiąt cztery tysiące pięćset siedemdziesiąt jeden złotych i 32/100);

f/ w pkt. V pkt. 2 w miejsce pkt. I ppkt. 2 a wpisać ppkt. 2 b i w miejsce kwoty 245.021,08 zł. (dwieście czterdzieści pięć tysięcy dwadzieścia jeden złotych i 8/100) wpisać kwotę 178.930,76 zł. (sto siedemdziesiąt osiem tysięcy dziewięćset trzydzieści złotych i 76/100);

g/ że w pkt. VI zasądzić tytułem dopłaty od E. P. na rzecz J. P. kwotę 77.535,29 zł. (siedemdziesiąt siedem tysięcy pięćset trzydzieści pięć złotych i 29/100) płatną w dwóch ratach I rata w kwocie 40.000 zł. (czterdzieści tysięcy złotych) do dnia 31 października 2016 r., II rata w kwocie 37.535,29 zł. (trzydzieści siedem tysięcy pięćset trzydzieści pięć złotych i 29/100) do dnia 31 grudnia 2017 r. z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia terminu płatności którejkolwiek z powyższych rat;

II. w pozostałej części apelację uczestniczki oddalić i oddalić apelację

wnioskodawcy w całości;

III. koszty postępowania odwoławczego za II- instancję między stronami

wzajemnie znosi.

Joanna Rawa W. A. K.

Sygnatura akt I Ca 205/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. P. wystąpił z wnioskiem o podział majątku wspólnego zgromadzonego przez niego i jego byłą żoną E. P. w trakcie trwania ich małżeństwa.

Uczestniczka postępowania poparła wniosek co do zasady.

Postanowieniem z 10 marca 2015 r. wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 232/12 Sąd Rejonowy w Zambrowie:

I. ustalił, że w skład majątku wspólnego J. P. i E. P. wchodzi:

1. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...), znajdującego się w budynku mieszkalnym położonym w Z. przy ul. (...), o powierzchni 60,36 m², dla którego Sąd Rejonowy w Zambrowie prowadzi księgę wieczystą nr (...) – o wartości 187.901 zł;
2. ruchomości w postaci: a. telewizor (...) – wartości 1.519 zł oraz pozostałe wymienione w postanowieniu (punkty b-x),
3. samochód osobowy marki K. (...) kat (prod. 2006) o nr rej. (...) – o wartości 17.250 zł;
4. oszczędności finansowe zgromadzone na rachunkach bankowych: a. nr (...) prowadzonym w banku (...) S.A. na rzecz J. P. w wysokości 450,12 zł, b. nr (...) prowadzonym w banku (...) S.A. na rzecz E. P. w wysokości 6.960,11 zł;
5. środki zgromadzone na rachunku otwartego funduszu emerytalnego prowadzonego w (...) S.A. na rzecz: a. J. P. w wysokości 15, (...) jednostek rozrachunkowych (o wartości 514,99 zł według informacji na dzień 7 listopada 2014 r.), b. E. P. w wysokości 182, (...) jednostek rozrachunkowych (o wartości 6.231,70 zł według informacji na dzień 7 listopada 2014 r.);
6. środki z tytułu składek zewidencjonowanych na subkoncie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych prowadzonym na rzecz: a. J. P. w wysokości 2.426,08 zł (według informacji na dzień 6 listopada 2014 r.), b. E. P. w wysokości 9.482,27 zł (według informacji na dzień 6 listopada 2014 r.);

7. wierzytelności z tytułu: a. sprzedaży przez J. P. keyboardu (...) – w wysokości 700 zł, b. sprzedaży przez J. P. saksofonu altowego (...) – w wysokości 1.400 zł;

III. ustalił, że wartość przedmiotu sprawy wynosi 268.881,28 zł;

IV. ustalił, że udziały zainteresowanych w majątku wspólnym szczegółowo opisanym w pkt I postanowienia są w równej wysokości po 1/2 części i odpowiadają wartości 134.440,64 zł;

V. ustalił, że uczestniczka E. P. poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny opisany w pkt I postanowienia w łącznej wysokości 15.343,00 zł;

VI. dokonał podziału majątku wspólnego J. P. i E. P. w ten sposób, że przyznał: 1. na rzecz J. P. składniki majątku wspólnego szczegółowo opisane w pkt I ppkt 2 v do ppkt 2 x, ppkt 3, ppkt 4 a, ppkt 5 a, ppkt 6 a, ppkt 7 a, b niniejszego postanowienia – o łącznej wartości 23.860,19 zł; 2. na rzecz E. P. składniki majątku wspólnego szczegółowo opisane w pkt I ppkt 2 a do ppkt 2 u, ppkt 4 b, ppkt 5 b, ppkt 6 b niniejszego postanowienia – o łącznej wartości 245.021,08 zł;

VII. zasądził tytułem dopłaty od E. P. na rzecz J. P. kwotę 102.908,95 zł, której płatność rozłożył na 5 rat w równej wysokości w kwotach po 20.581,79 zł – płatne w terminach kolejno co 6 miesięcy;

VIII. ustalił, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania stosownie do swego udziału w sprawie, tj. po 1/2 części każde z nich – natomiast szczegółowe wyliczenie tych kosztów pozostawił referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się postanowienia.

Sąd ten ustalił, że J. P. i E. P. zawarli związek małżeński 14 września 1985 r. w Z.. W 1994 r. nabyli spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...), znajdującego się w budynku mieszkalnym położonym w Z. przy ul. (...). W celu zakupu przedmiotowego lokalu zlikwidowali oni przysługujące im książeczki mieszkaniowe, a dodatkowo 25 października 1994 r. zaciągnęli kredyt hipoteczny w wysokości 115.000 zł (przed denominacją). Otrzymali też w tym celu darowizny finansowe od swoich rodziców. W trakcie małżeństwa generalnie oboje małżonkowie pracowali zarobkowo i przyczyniali się do powstawania wspólnego majątku. W czerwcu 1999 r. J. P. wyjechał do U.S.A. w celach zarobkowych, zaś w następnym roku dołączyła do niego żona i córka. Oboje małżonkowie pracowali wówczas, prowadzili wspólny rachunek bankowy, na którym gromadzili oszczędności uzyskane ze wspólnie zarobionych pieniędzy. Małżonkowie w okresie od lipca 2005 r. do końca 2007 r. pozostawali w faktycznej separacji, mieszkając odrębnie i nie utrzymując ze sobą kontaktu. 3 października 2003 r. J. P. pobrał ze wspólnie prowadzonego z żoną konta bankowego kwotę 15.035 USD, z której to sumy następnie przesłał kwotę 15.000 USD na rachunek bankowy swojej matki H. P. w Polsce. Na skutek tego pozostała na koncie małżonków kwota 12.914,67 USD została pobrana przez E. P.. Na koniec 2007 r. małżonkowie podjęli próbę dalszego wspólnego życia, podjęli decyzję o powrocie do kraju. Przed wyjazdem J. P. dokonał sprzedaży samochodu osobowego marki K. (...) (zakupiony w U.S.A. w trakcie separacji 2004 r.) na rzecz siostry I. P. (za kwotę 250 USD), natomiast w czerwcu 2008 r. kupił samochód osobowy marki K. (...), który przetransportował ze sobą do Polski. Jeszcze wcześniej małżonkowie dokonali podziału oszczędności zgromadzonych w S. w ten sposób, że J. P. pobrał 2 stycznia 2008 r. kwotę 2950 USD, zaś E. P. 31 stycznia 2008 r. dokonała zamknięcia rachunku i wypłaciła kwotę 2.544,95 USD. Przed powrotem do kraju J. P. sprzedał też większość sprzętu muzycznego, który nabył w trakcie pobytu w U.S.A., natomiast ze sobą zabrał jedynie keyboard marki (...) i saksofon marki (...). W czerwcu 2008 r. małżonkowie wrócili do Polski, gdzie zamieszkali ponownie w swoim wspólnym mieszkaniu w Z. przy ul. (...). W czasie pobytu małżonków P. za granicą wszystkie opłaty czynszowe związane z utrzymaniem tego lokalu regulowali rodzice E. P., którzy początkowo na ten cel otrzymywali pieniądze od córki, a z upływem czasu zaczęli płacić swoimi pieniędzmi, które córka zwróciła im już po powrocie do kraju. W maju 2009 r. J. P. wyprowadził się, sporadycznie pojawiał się we wspólnym mieszkaniu, uiszczając na rzecz żony część opłaty czynszowej. Uczestniczka po powrocie do kraju od września 2008 r. rozpoczęła pracę w Szpitalu (...) w O. na stanowisku położonej, gdzie pracuje do chwili obecnej. W latach 2010-2011 E. P. przeprowadziła generalny remont wspólnego mieszkania. Sąd ustalił nadto, że wyrokiem z 8 maja 2012 r. (I C 681/11) Sąd Okręgowy w Łomży rozwiązał małżeństwo J. P. i E. P. przez rozwód. Wyrok uprawomocnił się 15 czerwca 2012 r.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że poza spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w Z. oraz samochodem marki K. (...) w skład majątku wspólnego małżonków na datę ustania tej wspólności ustawowej wchodziły dodatkowo ruchomości, szczegółowo wymienione w punkcie 2 postanowienia, a także oszczędności finansowe zgromadzone na rachunkach bankowych małżonków w łącznej wysokości 7.410,23 zł, środki zgromadzone na rachunkach otwartego funduszu emerytalnego małżonków w (...) S.A. o równowartości 6.746,69 zł oraz środki z tytułu składek zewidencjonowanych na subkontach małżonków w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w łącznej wysokości 11.908,35 zł. Już po ustaniu wspólności majątkowej, tj. w 2014 r. J. P. dokonał sprzedaży saksofonu marki (...), za który uzyskał cenę 1.400 zł, natomiast wiosną 2011 r. dokonał zbycia keyboard-u marki (...) za kwotę 700 zł, z których to pieniędzy nie rozliczył się żoną. Sąd Rejonowy ustalił, że łączna wartość majątku wspólnego małżonków wynosi 268.881,28 zł. W okresie marzec-kwiecień 2013 r. E. P. dokonała kolejnego remontu mieszkania, którego koszt szacunkowy wyniósł 15.343 zł. Powyższe wydatki stanowiły jej nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci przedmiotowego mieszkania.

Mając powyższe ustalenia na uwadze Sąd Rejonowy przyjął, że udziały małżonków w majątku wspólnym były równe i po orzeczeniu rozvodu przekształciły się w udziały o wysokości 1/2 części każdy. W zakresie ruchomości spór powstał co do telewizora (...), mikrofalówki (...), które według uczestniczki zostały zakupione przez ich córkę M. P. i stanowiły jej majątek. Sąd Rejonowy zaliczył te składniki do majątku wspólnego, nie dając wiary zeznaniom uczestniczki oraz świadka M. P., że część z tych spornych rzeczy została zakupiona przez nią i nie stanowi majątku wspólnego. Odnosząc się natomiast do rzeczy, które nie zostały okazane biegłemu rzeczoznawcy w trakcie oględzin, Sadu przyjął, że również wchodzi one do składników majątku wspólnego. Sprzęt muzyczny nie mógł być zaliczony w skład majątku wspólnego, albowiem został zbyty przez wnioskodawcę jeszcze przed zakończeniem postępowania. Rozliczeniu powinny podlegać wyłącznie wierzytelności uzyskane przez J. P. z tytułu sprzedaży: keyboardu marki (...) w wysokości 700 zł oraz saksofonu altowego marki (...) w wysokości 1.400 zł, z których to środków wnioskodawca niewątpliwie nie rozliczył się dotychczas z uczestniczką, albowiem w chwili zbycia tych przedmiotów pozostawali oni już w faktycznej separacji, bądź po orzeczeniu rozvodu. W trakcie małżeńskiej wspólności ustawowej został zakupiony samochód osobowy marki K. (...) kat (prod. 2006) o nr rej. (...), który w ocenie Sądu Rejonowego również wszedł w skład majątku wspólnego małżonków. Jednocześnie w toku postępowania I-instancyjnego ustalono, że na chwilę ustania wspólności majątkowej małżonkowie posiadali oszczędności finansowe zgromadzone na rachunkach bankowych prowadzonych na ich rzecz w banku (...) S.A., które podlegały rozliczeniu w niniejszej sprawie. W tym zakresie Sąd oparł się na ustaleniach poczynionych w opinii biegłej z zakresu rachunkowości H. G. oraz informacji uzyskanych z Banku (...) S.A. Zainteresowani posiadali też środki finansowe zgromadzone na rachunku otwartego funduszu emerytalnego prowadzonego w (...) S.A., zgromadzili też środki finansowe z tytułu składek zewidencjonowanych na subkoncie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Sąd nie podzielił stanowiska zainteresowanych, że w skład majątku wspólnego należało zaliczyć również sumy ubezpieczenia przewidziane w przypadku wypłaty z polis ubezpieczeniowych.

Dokonując wyceny składników majątku wspólnego Sąd oparł się na opiniach biegłych odpowiednich specjalności i ustalił go na kwotę 268.881,28 zł, a zatem równowartość każdego z udziałów przysługujących małżonkom w tym majątku w wysokości 1/2 części wyniosła 134.440,64 zł.

Dokonując opisanego w postanowieniu podziału majątku wspólnego małżonków Sąd Rejonowy wyliczył, że łączna wartość składników majątku przyznanych w naturze wnioskodawcy wyniosła 23.860,19 zł, zaś uczestniczce 245.021,08 zł. Skoro udział wnioskodawcy nie został w pełni zaspokojony w naturze, a jedynie do kwoty 23.860,19 zł, przysługiwała mu dopłata od uczestniczki w kwocie 110.580,45 zł. Sąd wskazał jednak, że w toku postępowania zarówno wnioskodawca, jak też uczestniczka domagali się rozliczenia szeregu składników majątkowych. Sąd przyjął, że samochody marki K. (...), dwa samochody marki F. (...), (...) zostały zbyte przez małżonków w trakcie trwania małżeństwa i na wiele lat przez jego rozwiązaniem i nie zostało udowodnione, że sumy uzyskane ze sprzedaży zostały zużyte w innym celu niż zaspokojenia potrzeb rodziny. Dodatkowo Sąd Rejonowy podał, że doszło do podziału zgromadzonych podczas pobytu w USA oszczędności, pomiędzy małżonkami. Zarówno uczestnik, jak i uczestniczka mieli świadomość rozporządzeń finansowych dokonanych przez drugiego z małżonków i de facto w ocenie Sądu zaakceptowali taką formę podziału ich oszczędności. W związku z tym brak było podstaw w ocenie Sądu Rejonowego

do wzajemnego rozliczania pomiędzy stronami oszczędności zgromadzonych w trakcie pobytu w USA, w których podziale uczestniczyli oboje małżonkowie. Za niezasadne Sąd Rejonowy uznał żądanie uczestniczki rozliczenia spłaty kredytu w wysokości 120.000.000 starych zł zaciągniętego na zakup mieszkania, który według uczestniczki został spłacony w większości z pieniędzy przez nią zarobionych w Anglii w okresie od stycznia do czerwca 1996 r. Powyższy kredyt został bowiem spłacony w trakcie trwania małżeństwa ze środków stanowiących majątek wspólny. W zakresie remontu dokonanego w mieszkaniu zainteresowanych w 2010-2011 r. Sąd przyjął, że został on pokryty ze środków stanowiących majątek wspólny małżonków, gdyż sam fakt pozostawania małżonków w nieformalnej separacji nie miał wpływu na ogólną zasadę wyrażoną w art. 31 k.r.i.o. Rozliczeniu w niniejszej sprawie podlegały natomiast w ocenie Sądu Rejonowego nakłady poczynione przez E. P. już po rozwiązaniu małżeństwa - w okresie marzec-kwiecień 2013 r. na remont łazienki (w kwocie wyliczonej przez biegłego na 15.343 zł). Wydatki związane z tymi pracami stanowiły nakład z majątku osobistego uczestniczki na majątek wspólny, który w połowie wartości powinien być jej zwrócony przez wnioskodawcę (kwota 7.671,50 zł). Druga połowa tych nakładów obciążała uczestniczkę, której przysługiwał taki sam udział we wspólnym mieszkaniu. Nie zasługiwało w ocenie Sądu Rejonowego na uwzględnienie roszczenie uczestniczki o rozliczenie wydatków poczynionych przez nią na majątek wspólny z tytułu ponoszenia opłat czynszowych za mieszkanie przy ul. (...) w Z.. Wszelkie opłaty z tego tytułu dokonywane od 2000 r. do czerwca 2012 r. były pokrywane ze środków pochodzących z majątku wspólnego małżonków. Jednocześnie po rozwodzie uczestniczka dokonała wymiany zamków w drzwiach wejściowych, do których kluczy nie udostępniła wnioskodawcy i w związku z tym został on pozbawiony możliwości współkorzystania z tego lokalu. Dlatego też w ocenie Sądu nie był on zobowiązany do pokrywania opłat związanych z utrzymaniem tego mieszkania od tego czasu.

Uwzględniając powyższe Sąd Rejonowy uznał, że z dopłaty na rzecz wnioskodawcy ustalonej w wyniku fizycznego podziału majątku wspólnego w wysokości 110.580,45 zł (134.440,64 zł – 23.860,19 zł) należało dokonać pomniejszenia wyłącznie kwoty 7.671,50 zł, stanowiącej połowę nakładu uczestniczki E. P., który poczyniła z majątku osobistego na majątek wspólny poprzez dokonanie wiosną 2013 r. remontu łazienki. Sąd uznał za zasadne rozłożenie płatności zasądzonej na rzecz wnioskodawcy dopłaty na 5 rat oznaczonych w orzeczeniu.

O kosztach postępowania orzeczono natomiast na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł tak wnioskodawca J. P., jak też uczestniczka postępowania E. P..

Wnioskodawca zaskarżył postanowienie w pkt. I., II., III i VI. zarzucając naruszenie:

1. prawa materialnego i przepisów postępowania cywilnego, tj. art. 31 krio, 45 krio, 567 kpc w zw. z art. 684 kpc i nast. poprzez:

- niezaliczenie do majątku wspólnego i nierozliczenie wierzytelności z tytułu oszczędności zgromadzonych na lokacie E. P. w kwocie 13.039 USD rozdysponowanej przez nią bez udziału i wiedzy wnioskodawcy w roku 2011, co według kursu USD NBP odpowiadało kwocie 44.462,99 zł na dzień 31.12.2011 r., a aktualnie odpowiada kwocie 46.810,20 zł, w sytuacji gdy jedynie wcześniej zlikwidowana przez E. P. lokata 17.369,68 USD w roku 2010 odpowiadająca na dzień 31.12.2010 r. kwocie 51.414,75 zł według Kursu NBP na 31.12.2010 r. pokrywała się w przybliżeniu ze wskazywaną i udokumentowaną rachunkami kwotą wydatków na przeprowadzony remont - 49.228,32 zł (w roku 2010-2011), zaś zlikwidowana lokata w roku 2011 na kwotę 13.099 USD nie znajduje pokrycia we wskazywanych przez uczestniczkę wydatkach i jako rozdysponowana wyłącznie przez nią ze szkodą uczestnika, w okresie kiedy ich małżeństwo nie funkcjonowało powinna być rozliczona,

- nierozliczenie także rozdysponowanych przez E. P. wspólnych środków w roku 2010 i 2009 w kwotach 4800 USD, 500 USD, 6000 USD, 1500 Euro i 3000 (...),

- niedokonanie podziału i nierozliczenie środków zaewidencjonowanych na Otwartym Funduszu Emerytalnym (OFE-II filar) E. P. w kwocie 8.414,27 zł i J. P. 830,87 zł

2. art. 233 k.p.c przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, a mianowicie operacji dokonywanych na kontach i lokatach E. P., opinii biegłej z zakresu księgowości w kontekście rachunków przedstawionych na remont mieszkania i wskazywanej łącznej nominalnej kwoty wydatków na ten cel, skutkującego pominięciem w rozliczeniach pobranej w 2011 r. z lokaty E. P. przede wszystkim kwoty 13.099 USD ze szkodą wnioskodawcy, która to kwota nie znajduje pokrycia w dokonywanych wydatkach na remont, w przeciwieństwie do zlikwidowanej lokaty w 2010 r. na kwotę 17.369,68 USD, a także pominięciem w rozliczeniach pobranych przez uczestniczkę kwot 4810 USD, 500 USD, 1500 Euro, 6000 USD, 3000 funtów, a także środków wpłaconych na OFE.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o:

- zmianę postanowienia w zaskarżonej części przez ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodzi wierzytelność z tytułu zlikwidowanej i spożytkowanej przez E. P. ze szkodą wnioskodawcy lokaty w kwocie 13.099 USD oraz wydatkowanych z lokat kwot 4810 USD i 500 USD, 1500 euro, a także 6000 USD i 3000 (...), a także środki zgromadzone na OFE E. P. i J. P. oraz uwzględnienie tych wierzytelności oraz środków na OFE przy określeniu wartości majątku wspólnego i kwotowych udziałów w nim uczestników postępowania działowego oraz zasądzenie dopłaty na rzecz wnioskodawcy w łącznej kwocie 163.004,88 zł uwzględniającej jego roszczenia z tytułu tych wierzytelności oraz podziału środków na OFE, ewentualnie dopłaty w łącznej kwocie 143.864,88 zł (bez uwzględnienia wypłaconych przez E. P. kwot 6000 USD i 3000 (...)), przy czym w obu tych alternatywnych wnioskach co do wysokości dopłaty nie jest uwzględniana wypłacona i spożytkowana na remont kwota 17.339,68 USD, ewentualnie dopłaty w kwocie 119.769,45 zł.

- zasądzenie kosztów postępowania za II instancję, ewentualnie

- uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sadowi I instancji przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Uczestniczka postępowania E. P. zaskarżyła orzeczenie w całości, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego tj. art. 43 § 2 k.r.o. w zw. z art. 567 § 2 k.p.c. poprzez bezzasadne przyjęcie, że każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku w wspólnego w częściach równych, w sytuacji gdy w ramach ustalonego stanu faktycznego doszło do zaistnienia ważnych powodów, które umożliwiają rozstrzygnięcie zgodnie z wnioskiem uczestniczki postępowania w zakresie ustalenia nierównego przyczynienia się do powstania majątku wspólnego w proporcji do 25 % na korzyść E. P. a mianowicie długoletniej separacji faktycznej, jak też podejmowania przez strony starań o powstanie majątku wspólnego w różnym stopniu;

2. naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie dokonania należytego i wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, co doprowadziło do przyjęcia, że:

a) w skład majątku wspólnego wchodzi telewizor (...) S. (...), kuchenka mikrofalowa marki ZELMER, stół szklany, 3 krzesła, dywany, żyrandole oraz rolety, w sytuacji gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób jednoznaczny dowodzi, że powołane powyżej składniki są własnością córki stron postępowania, zostały przez nią zakupione i niewątpliwie nie doszło do żadnego rozporządzenia, które powodowałoby włączenie tychże ruchomości do majątku wspólnego stron postępowania,

b) składniki majątku ruchomego nieokazane biegłemu w toku oględzin pozostają w dyspozycji uczestniczki postępowania z uwagi na bezzasadne przyjęcie, że dotychczas korzystała ona z nich w ramach prac codziennych, w sytuacji gdy w sposób jednoznaczny wskazano, iż wnioskodawca do 2012 r. miał pełny dostęp do zajmowanego przez uczestniczkę lokalu mieszkalnego i objął je w posiadanie celem zaspokojenia swoich codziennych potrzeb,

c) samochód marki S. (...) nie wchodzi w skład majątku wspólnego stron, w sytuacji gdy został on zakupiony w czasie trwania związku małżeńskiego stron ze środków stanowiących własność wnioskodawcy i uczestniczki postępowania

na podstawie umowy pozornie zawartej na nazwisko H. P., o czym świadczy dokonana kilka dni po zakupie auta darowizna udziału wynosząca 1/2 na rzecz wnioskodawcy, jak też analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez ustalenie wieku i potrzeb H. P., jak też wcześniejsze korzystanie wnioskodawcy z pomocy matki przy dysponowaniu środkami pochodzącymi z majątku wspólnego stron;

3) naruszenie prawa procesowego tj. art. 217 § 1 k.p.c. przez bezzasadne oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu zawnioskowanego przez uczestniczkę postępowania, a mającego istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. dopuszczenie dowodu z informacji instytucji finansowej zlokalizowanej na terenie USA a świadczącej usługi na rzecz Wnioskodawcy, a w konsekwencji:

4) naruszenie prawa procesowego tj. art. 567 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

a) nierozliczenie wydatków oraz nakładów, a także innych świadczeń dokonanych z majątku osobistego na rzecz majątku wspólnego, które podlegają zwrotowi na rzecz uczestniczki postępowania m.in. poprzez dokonywanie opłat czynszowych za nieruchomości stanowiącą majątek wspólny stron, w sytuacji gdy ich wartość oraz zakres zostały w pełni udokumentowane i znajdują odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym,

b) nierozliczenie ruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego stron a zbytych lub wykorzystanych przez wnioskodawcę w czasie trwania separacji faktycznej, bądź też bezpośrednio po wznowieniu wspólnoty gospodarczej, w sytuacji gdy składniki te zostały nabyte przez małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej, a z których zbycia wnioskodawca nie rozliczył się z uczestniczką postępowania,

c) nierozliczenie kwot stanowiących składniki majątku wspólnego, a mianowicie kwoty 15.000 USD, którą wnioskodawca w chwili rozstania stron przelał na rachunek bankowy matki;

5) naruszenie prawa procesowego tj. art. 316 § 1 kpc poprzez oparcie rozstrzygnięcia na faktach niemających odzwierciedlenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, a mianowicie fakcie sfinansowania wszelkich prac remontowych z majątku wspólnego stron postępowania, w sytuacji gdy środki te zostały zgromadzone w czasie pozostawania w separacji faktycznej mającej charakter długotrwały;

6) naruszenie prawa procesowego tj. art. 320 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego błędne uznanie, że uczestniczka będzie miała możliwość spłaty względem wnioskodawcy kwoty odpowiadającej jego udziałowi w majątku wspólnym w krótkim okresie czasu w ratach wyznaczonych przez Sąd, co nie znajduje odzwierciedlenia we właściwej analizie materiału dowodowego;

7) naruszenie prawa procesowego tj. art. 328 § 2 kpc poprzez brak logicznego uzasadnienia odmowy przyznania wiarygodności kluczowym dla rozpoznania sprawy dowodom, tj. zeznaniom uczestniczki oraz córki stron, która w sposób konsekwentny i spójny opisuje przebieg czynności w zakresie finansowania wykończenia domu, źródeł pochodzenia materiałów budowlanych, osób finansujących zakup poszczególnych składników majątku, w sytuacji gdy za wiarygodne uznaje się niezgodne z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego, a także wzajemnie sprzeczne zeznania wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe zarzuty uczestniczka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Zambrowie do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego, a także kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje w podwójnej wysokości norm przepisanych, z uwagi na nakład pracy, zawilość i rozległość materii będącej podstawą rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługiwała na uwzględnienie, zaś apelacja uczestniczki postępowania skutkowałą częściową zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Analizując niniejszą sprawę w kontekście podniesionych zarzutów obu apelacji, a także dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd Okręgowy nie podzielił ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji w zakresie składu, a co za tym idzie wartości majątku wspólnego w odniesieniu do wartości własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...), jak też telewizora (...), co doprowadziło do rewizji zaskarżonego orzeczenia. Ustalenia faktyczne odnoszące się do pozostałych składników majątku wspólnego zainteresowanych były właściwe.

Odnosząc się do apelacji wywiedzionej przez uczestniczkę postępowania wskazać należy, że wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) stanowiącego majątek wspólny została ustalona przez Sąd Rejonowy błędnie, z uwagi na nakład, jaki poczyniła uczestniczka postępowania na wskazany składnik majątku wspólnego ze swego majątku osobistego. W tym zakresie apelacja uczestniczki postępowania zasługiwała na uwzględnienie. Zaznaczyć należy, że zainteresowani przebywając przez kilka lat w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zgromadzili oszczędności, a następnie dokonali między sobą nieformalnego podziału zaoszczędzonych środków pieniężnych. I tak w 2003 r. wnioskodawca pobrał ze wspólnego rachunku bankowego kwotę 15.035 USD, zaś uczestniczka postępowania kwotę 12.914,67 USD. Dodatkowo w 2008 r. wnioskodawca pobrał ze wspólnego rachunku kwotę 2.950 USD, zaś uczestniczka pozostała kwotę 2.544,95 USD. Tym samym pobrane przez każdego z małżonków kwoty weszły do majątku osobistego każdego z nich. Całkowicie bezpodstawne są więc obie apelacje w zakresie, w jakim zarzucają niezasadne niezaliczenie pobranych przez każdego z zainteresowanych wymienionych kwot do majątku wspólnego. Należało bowiem usankcjonować w tym zakresie niejako umowę stron co do podziału zgromadzonych w USA środków pieniężnych, tym bardziej, że istniały podstawy do dokonania takiego podziału, z uwagi na długotrwałą faktyczną separację małżonków. Ewentualne uczynienie zadość postulatowi apelującego, skutkowało by koniecznością zaliczenia do majątku wspólnego i stosownego rozliczenia między zainteresowanymi także kwot pobranych ówczesnie przez niego, co zdaje się umknęło uwadze apelującego, a przede wszystkim byłoby sprzeczne z zasadą podziału majątku wspólnego. Okoliczność dokonanej przez zainteresowanych podziału środków zgromadzonych w USA między siebie miał na uwadze Sąd Rejonowy, właściwie szeregując kwoty wydatkowane przez uczestniczkę postępowania na drugi remont mieszkania – wykonany w 2013 r. remont łazienki, na kwotę 15.343 zł (choć rozliczenie tej kwoty budzi zastrzeżenia, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia). Pominął jednak tę okoliczność orzekając o kosztach pierwszego, przeprowadzonego przez uczestniczkę w 2010-2011 r., dużo bardziej kosztownego remontu. Wydatki z tego tytułu wykazane zostały przez uczestniczkę postępowania przedłożonymi do akt sprawy rachunkami i jako takie nie budziły wątpliwości. Wynika z nich łączna kwota 49.228,32 zł, którą należało odliczyć od ustalonej przez Sąd Rejonowy wartości majątku wspólnego.

Wracając do poczynionego przez uczestniczkę postępowania nakładu na mieszkanie w postaci remontu łazienki wskazać należy, że słusznie uznał Sąd meriti, iż winien on ulec odliczeniu od wartości mieszkania, ale nie jak wskazał Sąd w 1/2 części, a w całości. Nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny podlegają bowiem odliczeniu w całości. Mając to na uwadze nie ulega wątpliwości, że łączny nakład uczestniczki z jej majątku osobistego na majątek wspólny zainteresowanych wyniósł 64.571,32 zł (49.228,32 zł + 15.343 zł). Wobec tego oszacowaną wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego (187.901 zł) należało pomniejszyć o wskazaną wartość nakładów z majątku osobistego uczestniczki na majątek wspólny zainteresowanych, co dało wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, stanowiącego majątek wspólny w kwocie 123.329,68 zł. Skutkowało to odpowiednią zmianą zaskarżonego postanowienia w punkcie I ppkt. 1.

Odnosząc się do ruchomości w postaci telewizora (...) wskazać należy, że błędnie uznał Sąd Rejonowy, iż należy on do majątku wspólnego zainteresowanych, w którym to zakresie przyznać należy rację apelującej uczestniczce postępowania. Rację ma Sąd meriti, że nie można było dać wiary stanowisku uczestniczki, iż takie elementy umeblowania jak: stół, krzesła, dywany, żyrandole, rolety, czy też kuchenka mikrofalowa, należały do ich córki, a nie do majątku wspólnego, co zarzuciła ona w wywiedzionej apelacji, bowiem nie sposób przyjąć, że córka zainteresowanych inwestowała własne środki pieniężne w mieszkanie, w którym od dawna nie mieszka, przebywając za granicą. Jednak w odniesieniu do telewizora sytuacja jest odmienna. Na temat wskazanej ruchomości wypowiedział się wnioskodawca na pierwszej rozprawie przed Sądem Rejonowym (k. 110) i wówczas wskazał, że do majątku wspólnego zainteresowanych

należą wszystkie znajdujące się w mieszkaniu rzeczy ruchome, za wyjątkiem jednak telewizora, który jest własnością córki, gdyż przywiozła go ona z USA. Stanowisko to potwierdziła uczestniczka postępowania (k. 110v). W ocenie Sądu Okręgowego to stanowisko wyrażone przez zainteresowanych na pierwszej rozprawie przed Sądem jest miarodajne dla ustalenia przynależności omawianego składnika majątku. Mimo, że ulegało ono zmianie w toku postępowania, w ocenie Sądu Okręgowego to wyjaśniając w tym przedmiocie po raz pierwszy strony były szczerze. Jako więc, że wspomniany telewizor nie był składnikiem majątku wspólnego zainteresowanych, nie może stanowić przedmiotu podziału w ramach niniejszego postępowania. Należało więc dokonać stosownej zmiany punktu I.2.a postanowienia Sądu meriti, o czym orzeczono w punkcie I b postanowienia Sądu Okręgowego. Jednocześnie wartość telewizora (1.519 zł) winna ulec odliczeniu od wartości majątku wspólnego, wyliczonej przez Sąd I instancji.

Powyższe ustalenia przełożyły się na zmianę kolejnych rozstrzygnięć zawartych w postanowieniu Sądu Rejonowego. I tak zmianie podlegał punkt II orzeczenia, bowiem po uwzględnieniu wyżej wskazanych zmian, wartość majątku wspólnego podlegającego podziałowi w ramach niniejszego postępowania wynosi 202.790,95 zł (punkt I c postanowienia Sądu Okręgowego). Zmienić należało też punkt III zaskarżonego postanowienia, bowiem po uwzględnieniu dokonanych przez Sąd Rejonowy zmian, udziały zainteresowanych w majątku wspólnym odpowiadają wartości 101.395,48 zł (a nie jak ustalił Sąd Rejonowy 134.440,64 zł). Wobec ustalenia, że uczestniczka poczyniła nakłady ze swego majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 64.571,32 zł, zamiast ustalonych przez Sąd Rejonowy 15.343 zł, zmieniony został też punkt IV zaskarżonego orzeczenia (punkt I e postanowienia Sądu Okręgowego). Z uwagi na wyeliminowanie z majątku wspólnego zainteresowanych telewizora i po uwzględnieniu podwyższenia wartości nakładu uczestniczki z jej majątku osobistego na majątek wspólny zainteresowanych, zmienić należało punkt V.2 postanowienia Sądu Rejonowego, poprzez wpisanie w miejsce ppkt. 2a – ppkt 2b a zamiast kwoty 245.021,08 zł wpisać kwotę 178.930,76 zł (punkt I f postanowienia Sądu Okręgowego). Także punkt VI zaskarżonego postanowienia podlegał zmianie. Zmiana wartości majątku wspólnego zainteresowanych skutkowałą weryfikacją należnej wnioskodawcy dopłaty. Winna ona obecnie wynosić 77.535,29 zł (zamiast 102.908,95 zł).

Wobec powyższych zmian zasadnym uznał Sąd Odwoławczy zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie ustalonych terminów płatności rat zasadzonej dopłaty. Kwota dopłaty uległa zmniejszeniu o 25.373,66 zł, dlatego Sąd Okręgowy uznał, że stosowne będzie rozłożenie płatności kwoty 77.535,29 zł na dwie raty w odstępie rocznym każda. Jest to w ocenie Sądu rozwiązanie racjonalne, które nie powinno pokrzywdzić uczestniczki, pozwalając jej zgromadzić taką sumę pieniędzy, chociażby przy wsparciu kredytem, co w obecnych czasach jest czymś normalnym. Uzyskany w wyniku podziału na własność majątek powinien stanowić wystarczające zabezpieczenie. Poza tym w ocenie Sądu uczestniczka prezentuje dobrą kondycję finansową, stale zarobkuje. Miał też na uwadze Sąd, że dopłaty powinny stanowić dla uprawnionego przysługującą mu, realną wartość majątkową. Nadmierne ich rozdrobnienie, czy zbyt odległe rozłożenie w czasie zniweczyłoby ich funkcję.

Powyższe ustalenia Sądu Okręgowego i rozważania prawne skutkowałą stosowną zmianą zaskarżonego orzeczenia. Pozostałe ustalenia faktyczne zostały poczynione przez Sąd Rejonowy prawidłowo i zarzuty obu apelacji nie mogły ich podważyć.

Odnosząc się do wywiedzonego przez uczestniczkę zarzutu niewłaściwego ustalenia udziałów byłych małżonków w majątku wspólnym, przywołać należy treść art. 43 § 1 kro, z którego wynika zasada, zgodnie z którą po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej udziały małżonków wspólnym są równe. Jednakowe pod względem wielkości udziały małżonków w majątku wspólnym są wyrazem równego traktowania małżonków i ich równouprawnienia w stosunkach majątkowych po ustaniu wspólności majątkowej (z uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z 27.06.2003, IV CKN 278/01). Ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym dopuszczalne jest jedynie w razie łącznego wystąpienia przesłanek wskazanych w zdaniu pierwszym 43 § 2 kro, to jest w razie przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu oraz istnienia ważnych powodów, które uzasadniają ustalenie nierównych udziałów. Ciężar dowodu wykazania powyższych przesłanek spoczywa na uczestniku postępowania, który zgłosił wniosek o ustalenie nierównych udziałów - art. 6 kc (postanowienie Sądu Najwyższego z 02.10.1997 r. II CKN 348/97). Mając to na uwadze wskazać należy niewątpliwie, że w niniejszej sprawie uczestniczka nie sprostала temu zadaniu - nie wykazała istnienia podstaw z art. 43 § 2 i 3 kro i tym samym jej

wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym nie mógł zostać uwzględniony. Przy ocenie istnienia „ważnych powodów” w rozumieniu art. 43 k.r.o. należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 października 1974 r. III CRN 190/74, LEX nr 7598). Należy też mieć na uwadze ewentualne nieprawidłowe, rażące lub uporczywe nieprzyczynianie się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego, pomimo posiadanych możliwości zarobkowych i zdrowotnych. W niniejszej natomiast sprawie nie wykazała apelująca, aby wnioskodawca trwonił majątek wspólny, albo zaniedbał realne możliwości jego powiększenia. Brak jest więc obecnie podstaw do różnicowania wkładów małżonków do powstania majątku. Zdaniem Sądu Okręgowego oboje zainteresowani, zgodnie z podziałem ról i swymi możliwościami przyczyniali się do powstania majątku wspólnego, zaś fakt, że wnioskodawca nie miał stałej, długoterminowej pracy, w przeciwieństwie do uczestniczki, która poza pobytem za granicą pracowała w charakterze pielęgniarki, nie może obecnie działać na jego niekorzyść, w sytuacji gdy przez cały okres trwania małżeństwa czynił starania o zarobkowanie.

Także zarzucanie przez apelującą, że Sąd Rejonowy pominął, iż wnioskodawca winien jej zwrócić środki pieniężne przeznaczone przez nią na opłaty czynszowe, nie znajduje uzasadnienia. Zaznaczyć bowiem należy, że pieniądze wydatkowane na ten cel za okres pobytu zainteresowanych w USA, pochodziły niewątpliwie z majątku wspólnego zainteresowanych, a po powrocie do kraju wnioskodawca, pomimo wyprowadzenia się ze wspólnie zajmowanego mieszkania w maju 2009 r. w dalszym ciągu uiszczał część opłaty czynszowej, gdyż zdarzało się, że korzystał z jednego pokoju w mieszkaniu, miał tam też swoje rzeczy. Zaprzestanie zaś uiszczania przez wnioskodawcę czynszu latem 2012 r. było usprawiedliwione pozbawieniem go przez uczestniczkę dostępu do tego mieszkania i w tym zakresie nie można mu czynić zarzutu, przekładającego się na wzajemne rozliczenia w ramach niniejszego postępowania, jak tego chciała apelująca. Jednocześnie nie wykazała apelująca, aby samochód osobowy marki S. (...) stanowił majątek wspólny zainteresowanych, skoro dostępne dokumenty w postaci umów – sprzedaży i darowizny wskazują na osobę trzecią, jako jego właściciela. Nadto ze zgromadzonego w toku postępowania I-instancyjnego materiału dowodowego nie wynikało, aby zainteresowani posiadali jakiegokolwiek dodatkowe, a pominięte przez Sąd meriti środki pieniężne. Dalsze więc dowodzenie w tym zakresie pozbawione było podstaw, co czyniło bezpodstawnym zarzut uczestniczki w tym zakresie. Szczegółowe ustalenia w powyższych kwestiach zawarte zostały w uzasadnieniu Sądu Rejonowego, dlatego obecnie nie ma potrzeby ich powielania.

Nie zyskał jednakowoż aprobaty Sądu Odwoławczego zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 328 § 2 kpc. O skutecznym postawieniu takiego zarzutu można mówić tylko wtedy, gdy uzasadnienie wyroku nie zawiera elementów pozwalających na weryfikację stanowiska sądu, a braki uzasadnienia w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej muszą być tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona, bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Zarzut ten może znaleźć zastosowanie jedynie w tych wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu I instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania zaskarżonego orzeczenia. Mając to na uwadze wskazać należy, że uzasadnienie zaskarżonego postanowienia zawiera wszystkie wymagane elementy konstrukcyjne, poprawność rozumowania Sądu jest możliwa do skontrolowania w każdym kwestionowanym apelacją zakresie. Uzasadnienie jest obszerne i niezwykle szczegółowe. Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji oraz przeprowadzony przez ten Sąd wywód prawny pozwala na ocenę prawidłowości rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu w ramach postępowania apelacyjnego. Dlatego konstrukcja wskazanego zarzutu nie była prawidłowa, choć Sąd Okręgowy przyznał rację uczestniczce postępowania w zakresie zarzutów odnoszących się do pochodzenia środków pieniężnych na remont mieszkania, jednakże wobec uznania za słuszne innych zarzutów jej apelacji.

Sąd Okręgowy nie podzielił również pozostałych zarzutów i twierdzeń zawartych w obu apelacjach i jako niezasadne nie miały one wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił częściowo zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc (punkt I a-g). Natomiast na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc Sąd oddalił apelację uczestniczki w pozostałym zakresie oraz w całości apelację wnioskodawcy (punkt II).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 100 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. Wobec częściowego uwzględnienia apelacji uczestniczki postępowania Sąd nie znalazł podstaw do ich odmiennego rozliczenia pomiędzy zainteresowanymi.